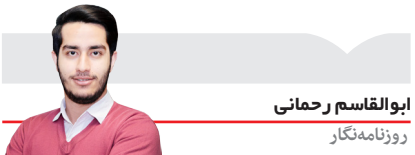

صاحب امتیاز: دانشگاه آزاد اسلامی - **مدیر مسئول:** محمد امین ایمانچانی
قائم مقام: علی خضریان - **سر دبیر:** مسعود فروغی - **مدیر هنری:** امید بهزادی
مدیر بازرگانی: فرهاد جمالوندی - **مدیر چاپ و توزیع:** احمد شیرازیان
دفتر مدیر مسئول: ۰۲۱-۶۶۴۸۰۱۲ - **تحریریه:** ۰۱۸۲-۶۶۷۱۰۸۰ - **فکس:** ۰۵۱-۶۶۷۱۰۸۰-۶۶۴۸۰۴۷
روابط عمومی: ۰۲۱-۶۶۷۱۰۴۹۹ - **سازمان آگهی ها:** ۰۱۸-۶۶۴۸۰۴۷
چاپ: سازمان چاپ دانشگاه آزاد اسلامی- **توزیع فرهیختگان:** ۰۱۲-۶۶۴۸۰۱۲- **نقانی:** خیابان حافظ، بعد از پل دوم حافظ، رویه روی ساختمان بورس، ساختمان فرهیختگان، طبقه سوم

«فرهیختگان» از جزئیات گردش مالی و ابعاد پیچیده طلای کثیف گزارش می دهد

مافیای ۳ هزار میلیاردی زباله!

ابوالقاسم رحمانی

روزنامه نگار

تقریباً از بین زباله هایی که جمع آوری می کرد از نرخ چیزی جز کاغذ ومقوا وآلومینیوم خبر نداشت. کار هر روز صبح تا شبش بود. کیسه بزرگ روی کول و لباس چرک و بوی تعفنّی که حالا بخشی از هویتش شده بود و قد خمیده ای که به آن عادت کرده بود. از صبح تا شب خمیده در مخزن های نقره ای و مشکی وزرد زباله ها و خیره به جوی ها و دست مردمی که قوطی نوشیدنی هایشان خالی شده و قصد دور انداختنش را دارند. حتی ماجرای انهدام موشک آمریکایی را هم از زبان این و آن شنیده بود و البته جنگ و صلح برایش فرقی نداشت. برای کسی که صبح تا شبش را در بدترین وضعیت ممکن زیست می کند و چرک و کثافت تمام وجودش را گرفته است چه فرقی می کند که

یک دفعه موشکی از آسمان بر سرش بریزد و وقتی تا کمر داخل سطل زباله خم شده است، جانش را هم از دست بدهد یا نه و همانجای زباله ها دفن شود، او که نه مافیاست و نه از این زباله گردی ها پورشه سوار می شود و حتی بوی خوش غذای تازه به مشامش می خورد. این یکی که در خواستم را پذیرفته بود و البته سخت و پریده بریده با من حرف می زد و یکی در میان جواب سوالاتم را می داد، در آمد مشخصی نداشت ولی می گفت هم مثل خودش زیادند که زباله ها را کیلویی می فروشند و هم هستند مدل های دیگری از زباله گرد ها که حقوق می گیرند و ماهی یک تا دو میلیون تومان ثابت دست شان است. لایه لای همین حرف های به دردخوړ مشخص شد همین زباله گردی هم کلونی عجیبی دارد و در آن دست بالای دست بسیار است. گروه و انواعی هست و افراد و تعدادی که هرکس برای کس دیگری کار می کند و حداقلش مثل همیشه در جیب خودش می رود و سود کلانش به جیب آن بالا بالایی ها. یک دسته شان همان لباس سبز های کامیونی و وانتی و چرخی

گردش مالی حدود ۳ هزار میلیاردی

شما بوجه شهر تهران را در نظر بگیرید؛ حدود ۱۸ هزار میلیارد تومان، عدد یکی از اولین اختلاس ها را هم دوباره یاد آوری کنید؛ سه هزار میلیارد تومان و بعد به عدد حاصل از زباله های تهران در طول یک سال توجه کنید، بیش از دوهزار میلیارد تومان و به ادعان برخی مدیران شهری حتی بیش از سه هزار میلیارد تومان. این حجم وسیع گردش مالی آن هم از زباله علاوه اینکه لفظ طلای کثیف را تصدیق می کند، چند مساله دیگر را هم تصدیق می کند، اول اینکه تا وقتی که وضع موجود در جمع آوری زباله ها پابرجا باشد، تا وقتی سر هر کوچه و خیابانی یک یا چند مخزن بزرگ زباله وجود داشته باشد، اینکه خبری از زباله گرد ها نباشد، خیال خام است. دوم اینکه این درآمد حاصل از جمع آوری و دفع و استفاده از زباله ها کجاست و چرا رقم اعلامی خیلی کمتر از درآمدهای حاصل است و سوم هم اینکه چرا مدیریت پسماند با این درآمد نجومی، همچنان بوجهی می گیرد و هزینه هایش را با هم مردم تامین می کنند؟ در ادامه بیشتر از این سوالات و پاسخ آنها خواهم نوشت.

۱۴ هزار زباله گرد در تهران؛ ۴ هزار و ۷۰۰ زباله گرد کودک

چهار هزار و ۷۰۰ نفر را کودکان تشکیل می دهند، اخبار در یک پژوهش در حوزه زباله و زباله گرد ها با نام یغمای کودکی در این ارتباط آمده است که: «بر اساس یافته ها نزدیک به ۵۷ درصد از زباله گرد ها نوعی از مواد مخدر مصرف می کنند. ۸۹ درصد از این زباله گرد ها مهاجران غیر قانونی و تنها ۱۱ درصد به صورت قانونی مشغول به کار هستند. ۷۳ درصد به هنگام کار زخمی شده اند و ۷۳ درصد خسونت رادر این چرخه تجربه کرده اند که بیشترین خسونت را بخش باز یافت با ۶۹ درصد اعمال کرده است. همچنین ۵۴/۳ درصد بی سواد هستند و تنها ۴/۷ درصد از این افراد سواد قرآنی دارند. (این پژوهش بر اساس مطالعاتی است که حدود ۹ ماه در کل مناطق ۲۲ شهرداری تهران، با ۳۰۲ زباله گرد مصاحبه شده، و از این تعداد ۱۴۱ نفر کودک بوده اند).

در حوزه پسماند کم کاری کردیم

مجتبی شاکری دیگر عضو سابق شورای شهر تهران هم در ارتباط با مافیای زباله و مساله مدیریت پسماند به «فرهیختگان» گفت: «اقدامات در حوزه مدیریت پسماند پیوندی با نگاه های سیاسی ندارد و نباید داشته باشد. ارزشمندی زباله به گونه ای است که تماماً منفعت اقتصادی دارد و ارزشمند است. فرهنگ مدیریت زباله بین مدیران و مسئولان و پیمانکاران و البته مردم طوری طراحی نشده است که به زباله به چشم یک پروسه سودزا نگاه شود. یکی از مسائلی که برای زباله بسیار شنیده ایم، مساله تفکیک است که این موضوع نه در مبدا و نه در مقصد درست طراحی نشده و همین زباله گرد ها را پدید آورده است و این پروسه نه تنها برای مدیریت شهری سودی ندارد، بلکه همه اش هزینه است؛ هزینه جمع آوری، هزینه نگهداری و تفکیک و ... که ما پولش را می دهیم به پیمانکاران تا انجام دهند. شهرداری سرمایه ای به عنوان زباله برایش مطرح نیست و به زباله به چشم یک مساله اضافی نگاه می کند که باید دور ریخته شود. در حوزه زباله در دوره های مختلف کم کاری وجود داشته است، در دوره ما هم این مساله حل نشد و همچنان ادامه دارد.»

در ارتباط با زباله ها فقط مساله اقتصادی مطرح است

برای تکمیل گزارش، گفت وگو با مدیران سابق شهری و بررسی اظهارات مدیران فعلی واجب بود؛ از کمیسیون سلامت و محیط زیست شورای سابق، معصومه آباد و مجتبی شاکری با «فرهیختگان» به گفت وگو نشستند و هر کدام پرده از بخشی از اقدامات مدیریت شهری برداشتند. از شورای جدید هم اظهارات متعدد است درباره پسماند و زباله و ... معصومه آباد در ارتباط با مساله زباله در تهران و مدیریت پسماند به «فرهیختگان» گفت: «منافع ناشی از مساله مدیریت پسماند به پیمانکاران می رسد و مدیریت شهری سهم اندکی از آن دارد. همین مساله باعث بروز جدال جدی بین پیمانکاران برای تقبل مساله جمع آوری زباله می شود. مادر مصوبه شهر دوستدار کودک در شورای قبلی استفاده پیمانکاران از کودک را ممنوع کرده بودیم و قرار شد با پیمانکارانی که از کودکان خصوصا در حوزه پسماند استفاده می کنند، قرارداد بسته نشود. مساله مدیریت پسماند مساله ای حاکمیتی است، حاکمیت باید ابتدا در مساله کاهش حجم زباله اقدامات مناسب را انجام دهد. در زمان مدیریت ما هم کیوسک های زباله و مساله تفکیک از مبدا و ... پیگیری شد، هر چند اندک اما این گامی بود که از سمت ما برداشته شد. در حال حاضر عمل به آیین نامه های موجود و نظارت جدی می تواند راهگشا باشد. به هر حال واقعیتی که وجود دارد این است که الان فقط مساله منفعت اقتصادی از زباله ها مطرح است.»

حیف و میل وام ۷۰ هزار دلاری بلاعوض برای مدیریت پسماند

امانقوله عطف گزارش، گفت وگو با مابا محمد حقانی، عضو کمیسیون سلامت و محیط زیست شورای شهر سابق تهران بود. حقانی که به گفته خودش ۵۰ سال سابقه مدیریت شهری را در کارنامه دارد و ۱۴ سال در سمت معاونت شهرداری بوده است و ... در ارتباط با مساله مدیریت پسماند مسائل جالبی را مطرح کرد و در این باره گفت: «اواسط دهه هفتاد شهرداری تهران یک وام ۷۰ هزار دلاری بلاعوض از بانک جهانی گرفت و بان با شرکتی به نام بی سی برلین که برای آلمان بود، قراردادی در حوزه مدیریت پسماند بست. البته پیش از این شهرداری تهران مدل ها و سیاست های مختلفی را در حوزه پسماند آزمایش کرده بود و می کرد. بی سی برلین مطالعاتی را انجام داد و از مدیران و کارشناسان شهرداری و

هزینه ۵۰۰ میلیاردی از جیب مردم

حقانی به مساله هزینه های مدیریت پسماند اشاره کرد و گفت: «در زباله که صد درصدش قابل استفاده است و سود اقتصادی دارد هم مثل سایر حوزه ها، مساله مافیای مطرح است. متأسفانه مطالعاتی که شرکت آلمانی سال ها پیش انجام داد به اجراء نرینامد و پیمانکاران، پیمانکارانی نبودند که شرایط عمومی پیمانکاری را داشته باشند. وزارت کشور در سال ۹۰ به شهرداری اعلام کرده است که از این به بعد حق ندارد از مردم بابت پسماند پول بگیرد. پسماند باید هزینه های خودش را تامین کند ولی شما همین دوره قبلی را بررسی کنید، ۵۰۰۶۰۰ میلیارد تومان پول برای پسماند در نظر می گرفتند و درآمدش کمتر از ۱۰۰ میلیارد تومان بود، یعنی خودش را تامین نمی کرد. اما بر اساس قانون و مصوبه وزارت کشور نباید پولی برای پسماند هزینه می شد. این موضوع با بهای خدمات شهری متفاوت است.»

درآمد هزار میلیاردی در فاز اول؛ مازاد نیرو در پسماند

حقانی ادامه داد: «من قاطعانه می گویم مافیای زباله که دنبالش هستیم در بدنه رسمی مدیریت شهری است. اگر مدیریت و نظارت مصمم در شهرداری وجود داشته باشد شهرداری در فاز اول می تواند هزار میلیارد تومان درآمد داشته باشد. پول و هزینه نیرو هایی که به سازمان پسماند تحمیل شده است، تحت بهای خدمات شهری از مردم گرفته می شود. در زمان ما ۹۰۰ نفر نیرو در پسماند بود، الان فکر می کنم حدود ۵۰۰ نفر نیوز آنجا باشد. ما حداکثر ۵۰ تا ۱۰۰ نیروی کارشناس بیشتر در سازمان پسماند نیاز نداریم. مردم پول عدم مدیریت ما را پرداخت می کنند. شهرداری اول باید هزینه هایش را پایین بیاورد. مردم پول نیرو هایی را که به مدیریت پسماند ... تزریق شده اند، می دهند و بهای خدمات را همین ها بالا می برند.»

سه م تاچیز و ۲۰۰ میلیاردی شهرداری تهران از زباله

سازمان شهرداری ها و دهیاری های کشور روزانه ۵۸ هزار تن زباله در شهر ها و روستاهای کشور تولید می شود. به هر طریق محاسبات صورت گرفته در ارتباط با زباله های خشک در تهران نشان می دهد که درآمد حاصل از این بخش چیزی بیش از دوهزار میلیارد تومان است. احمد میدری، معاون رفاه اجتماعی، وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی طی هفته های گذشته در ارتباط با گردش مالی زباله در تهران گفت و خبر از گردش دوهزار میلیارد تومانی طلای کثیف فقط در شهر تهران داد. میدری همچنین به سهم شهرداری تهران از این گردش مالی اشاره کرد و گفت از این چرخه دوهزار میلیاردی، فقط ۲۰۰ میلیارد سهم شهرداری تهران است و این میزان به علاوه سهم حدود ۳۰۰ میلیاردی نیروی کار، سود بیش از هزار و ۵۰۰ میلیاردی را عاید دلالت و به قولی مافیای زباله می کند.

از قتل تا دگرگیری و گوش بری و...

کارنامه زباله گرد ها و زباله گردی ها را که مرور می کنیم همه چیز دیده می شود؛ از اخبار آزار و اذیتی که متوجه زباله گرد ها ست، خصوصا کودکان زباله گرد تا خشونت و دگرگیری و قتل و گوش بری. هنوز خبر ماجرای دگرگیری و در نهایت قتل یک زباله گرد را که چند سال پیش منتشر شده بود یا ماجرای بریده شدن گوش یکی از زباله گرد ها را که به سرعت در فضای مجازی پخش شده بود از یاد نبرده ایم. اینها همه بخشی از معضلاتی است که لایه لای سخن از مافیای زباله و گردش مالی و عایدی اقتصادی زباله بیان می کنیم تا نفس انسانیت و مساله آدم بودن فراموش مان نشود و دفعه بعد و در نگاه های بعدی به زباله گرد ها، آنها را فقط طمع کاران چشم دوخته به زباله با فقیران و گرسنگانی که از فرط نداری تا کمر خم در سطل های زباله اند، نبینیم و متوجه باشیم چه آسیب هایی را خودشان تحمل می کنند و چه آسیب هایی را هم به جامعه تحمیل می کنند.

در حوزه پسماند کارنامه قابل دفاعی نداریم

علاوه بر مدیران سابق شهری، مدیران فعلی شهر تهران و همچنین مسئولان محیط زیستی هم اذعان دارند که کار خاصی در حوزه پسماند انجام نشده و کارنامه قابل دفاعی در این حوزه موجود نیست. کیومرث کلاتری، مدیرکل حفاظت محیط زیست استان تهران در این باره گفته است: «مدیریت پسماند موضوعی است بسیار حائز اهمیت و یکی از مشکلات عمده در کشور و به ویژه در کلانشهر تهران است. ۱۶ سال از تعیین قانون مدیریت پسماند در کشور گذشته ولی هنوز طرح جامع مدیریت پسماند در تهران وجود ندارد. پسماند یک کالای اقتصادی و در دنیا یک فرصت محسوب می شود و باید از آن بهره برد.» زهراسدرا عظم نوری، رئیس کمیسیون سلامت و محیط زیست شورای شهر تهران هم با انتقاد از وضعیت مدیریت پسماند گفت: «در حوزه پسماند کارنامه قابل دفاعی نداریم. بخش قابل توجهی از منابع ریالی صرف پسماندی می شود و اگر درست مصرف کنیم به جای آن که پول شهر را دورریز کنیم، آن را به توسعه مترو اختصاص می دهیم که این امر رضایت مندی مردم را در پی خواهد داشت. بهاره آروین، دیگر عضو شورای شهر نیز گفت: «شهرداری تهران از مجموع دو تا سه هزار میلیارد تومان گردش مالی حوزه زباله ۲۰۰ میلیارد تومان سهم دارد. مدیریت شهری در دوره اخیر توانسته است با ایجاد رقابت و از بین بردن محدودیت ها و حضور پیمانکاران مختلف این رقم را از ۲۰۰ میلیارد به ۲۰۰ میلیارد برساند. میزان درآمد از حوزه زباله با سقف درآمدی که باید شهرداری از آن کسب کرده و برای شهروندان هزینه کند، فاصله زیادی دارد.»

سازوکار افسار گسیخته پیمانکاری در شهرداری

حقانی در ادامه به مساله پیمانکاری در شهرداری اشاره کرد و گفت: «البته حلقه مفقوده این ماجرا عدم حضور درست بخش خصوصی است. ما باید در یک سازوکار درست بخش خصوصی و پیمانکاران بخش خصوصی را دخیل می کردیم. حدود ۲۰ و چند سال پیش که خدمات شهری را به بخش خصوصی واگذار کردیم، یک شرایط احراز ی را در همه سطوح فعالیتی، از افراد تا ابزار و ... ایجاد کردیم اما هیچ وقت این شرایط احراز محقق نشد. ما اجازه رشد به یک سری پیمانکاران ندادیم. شب ها داخل تلویزیون یک سری ماشین نشان می دادیم به این معنا که طرح مکانیزاسیون انجام می دهیم، در صورتی که این طور نبود و این ابزار از قبل وجود داشت. ما به پیمانکاران اعتماد نکردیم، شرایط احراز را هم را رعایت نکردیم. نقد بی به اعتمادیم که حقوق کارگران پیمانکاران را خودمان می دهیم و نمی گذاریم پیمانکار با کارگر تسویه کند و سهم پیمانکار را هم چند سال به چند سال نمی دهیم.»

هزینه نگهداری مخازن چقدر می شود و چه کسی سود می برد؟

عضو سابق شورای شهر تهران ادامه داد: «در پسماند گویا این مساله نهاده شده است که ما تمرکز روی کم کردن هزینه ها نداریم. به راحتی یک سوم هزینه هایی که در این بخش انجام می شود، اضافی است. شیوه های مدیریت پسماند درست نیست. اطلاعات من برای دوسال پیش است، اما آن موقع ۹۰ هزار مخزن زباله در شهر بود و شهرداری دنبال افزایش این مخازن به ۱۴۰ تا ۱۵۰ هزار عدد بود. این درحالی است که در آن طرح شرکت بی سی برلین که طرح خوبی بود، اصلا مخزنی در کار نبود. دریافت زباله از مبدا اصل بود، آن هم در طول شب که ترافیک نیست. شب تا پنج صبح باید شهر را مدیریت می کردند و نظافت می شد. ماشین های حمل زباله نباید در طول روز در شهر حرکت کنند. هزینه نگهداری، ساخت و ترمیم و تعمیر و نظافت و سم پاشی این مخازن که به صورت دوره ای و پیاپی انجام می شود، چقدر خواهد بود؟ چه باری روی دوش شهرداری است؟ این مخازن خودشان مبدایی برای زباله گردی شده اند. زباله گرد ها توسط مافیای زباله استثمار می شوند. ما در فناوری ها در دنیا نیاز د هستیم، چطور نمی توانیم یک زباله را جمع آوری و دفن و مصائبش را رفع کنیم؟»